

Vastaus vanhusneuvoston aloitteeseen omaishoitajien auttamisvierailuihin hoivayksikössä

329/05.12.00/2020

SOTEV 11.11.2020 § 97

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystoimiala Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
vanhuspalvelupäällikkö Anna-Maija Liedenpohja, puh. 050 594 1549
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hallintosäännön 131 §:n mukaan mm. kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä on oikeus tehdä aloitteita kaupungin toimintaa koskevissa asioissa.

Vanhusneuvoston toimintasäännön 6 §:n mukaan vanhusneuvostolla on mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Vanhusneuvosto on kokouksessaan 23.9.2020 käsitellyt Arto Kivisaaren laatimaa aloitetta (**liitteenä**) siitä, että omaishoitajat voisivat korona-aikanakin osallistua omaishoidettavan auttamiseen hoitopaikassa intervallijakson aikana. Auttaminen voisi olla syömisessä avustamista, ulkoiluttamisessa, seurustelussa. Lisäksi omaishoitaja voisi toimia tulkkina intervalliasiakkaan ja hoitajien välillä silloin, kun omaishoidettava ei osaa ilmaista itseään. Omaishoitajaa ohjeistettaisiin vierailujen aikana noudattamaan samoja suojautumisohjeita, joita hoitajatkin noudattavat.

Vanhusneuvosto on toimittanut aloitteen sosiaali- ja terveystoimialalle.

Omaishoitajan jaksaminen on yhtä tärkeää kuin sairaan omaisen. Siksi oma aika ja pieni hengähdystauko tarkoin aikataulutetussa arjessa auttavat jaksamaan. Omaishoidon vapaat on yksi keino tukea omaishoitajien jaksamista. Tämän vuoksi omaishoitajia kannustetaan käyttämään oikeutta vapaapäiviin. Kunnan kanssa sopimuksen tehneillä omaishoitajilla on omaishoitolain (937/2005) mukaan oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Ympäri vuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin hoitoon sidotuilla omaishoitajilla on oikeus vähintään kolmeen vapaavuorokauteen kuukaudessa. Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksona. Kunta voi sosiaalihuoltolain (1301/2014) 27 b §:n perusteella järjestää vapaata myös ilman omaishoitosopimusta omaistaan tai läheistään hoitavalle henkilölle, jonka antama hoito ja huolenpito on päivittäin sitovaa. Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon järjestämisestä vapaan aikana.

On kuitenkin osoitettu sekä tutkimuksissa että käytännössä, että omaishoitajat ovat erittäin sitoutuneita tehtäväänsä ja kantavat huolta omaisen pärjäämisestä myös vapaapäivien aikana, kun hoito on järjestetty kodin ulkopuolella. Heille on tärkeää tavata ja hoivata läheistään myös silloin.

Koronaepidemian ja siitä aiheutuvan tartuntariskin vuoksi Villa Bredan tehostetun palveluasumisen ryhmäkodeissa on rajoitettu ulkopuolisten liikkumista ja vierailuja. Siten myös omaisten, joista osa toimii omaishoitajina, vierailut on järjestetty pääsääntöisesti ulkoillen ja Villa Bredassa erikseen nimetyissä tapaamistiloissa. Järjestelyn tarkoituksena on ollut minimoida ryhmäkotien asukkaiden sosiaalisten kontaktien määrää. Sosiaalisten kontaktien määrän vähentäminen on todettu olevan tehokkain keino koronatautien leviämisen ehkäisemisessä. Ohjeet ovat perustuneet kulloinkin ajankohtaiseen viranomais- tai asiantuntijatahojen ohjeistukseen.

Välttämättömissä tapauksissa (esim. jos tapaamista ei ole mahdollista järjestää tapaamistiloissa) on ollut mahdollista järjestää omaisten vierailu ryhmäkodin huoneeseen. Silloin omaista ohjataan käsihygieniassa, suu-nenä-suojuksen käytössä sekä liikkumisessa siten, että omaisen menee ulko-ovelta suoraan asukashuoneeseen ja on siellä koko vierailun ajan. Ryhmäkodin yhteistiloissa oleskelu ei ole sallittua.

Sekä intervalliasiakkaiden että vakituisten ryhmäkotiasukkaiden luokse suuntautuvien vierailujen käytännöissä noudatetaan kulloinkin voimassa olevia toimintaohjeita, joita vanhuspalveluissa arvioidaan yhdessä tartuntatautiasiantuntijoiden sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen johdon kanssa.

Yleisohjeiden lisäksi vierailukäytännöistä päätettäessä käytetään aina yksilöllistä harkintaa kuitenkin niin, että kaikkien turvallisuus voidaan parhaalla mahdollisella tavalla taata. Tilannetta arvioidaan ja ohjeistuksia päivitetään asiantuntijoiden kanssa tartuntatautilanteen edellyttämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta merkitsee tiedokseen edellä olevan vastauksena tehtyyn aloitteeseen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.